

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la respingerea cererii depuse de Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu cu privire la accelerarea procedurii de judecare în ordine de recurs a cauzei civile,

în cauza civilă intentată de Maria Cotelea împotriva Instituției Publice Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, intervenienți accesorii Natalia Gașitoi și Ștefan Procoavă cu privire la încasarea indemnizației unice pentru producerea accidentului de muncă, a venitului ratat prin compensare viageră, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

la recursurile declarate de Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, de Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu și de Ștefan Procoavă, reprezentat de avocatul Anatolie Janu, împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți,

*(Dosarul nr. 2ra-213/23
NR. PIGD 2-21145255-01-2ra-07022023)*

Termenele de judecare a cauzelor civile. Respectarea termenului rezonabil.
----

22 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces cererea depusă de Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu cu privire la accelerarea procedurii de judecare a cauzei civile,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Diana Stănilă, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Ion Munteanu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 septembrie 2021, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d.43), Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, intervenienți accesorii Natalia Gașîtoi și Ștefan Procoavă, solicitând încasarea din contul Instituției Publice Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a sumei de 477 180 de lei cu titlu de indemnizație unică pentru accident de muncă conform art.18 alin.(1) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008 (Legea nr. 186/2008), a compensației lunare viagere pentru reducerea capacității de muncă în sumă de 1 989,54 de lei, ce urmează a fi achitată începând cu luna a treia, anul 2020 viager, a prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cotelea. S-a încasat din contul Instituției Publice Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți în beneficiul Mariei Cotelea indemnizația unică pentru accident de muncă în sumă de 238 590 de lei, compensația viageră pentru reducerea capacității de muncă în suma de 994,77 de lei lunar, începând cu martie 2020 până la schimbarea situației, prejudiciu moral în sumă de 20 000 de lei. S-a încasat din contul Instituției Publice Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți în contul statului suma de 7 287, 54 de lei cu titlu de taxă de stat, de care a fost scutită reclamanta la înaintarea acțiunii. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată. Totodată, s-a indicat despre executarea imediată a hotărârii judecătorești, în baza art. 256 alin.(1) lit.c) din Codul de procedură civilă, în partea încasării compensației viagere pentru reducerea capacității de muncă.

3. La 21 ianuarie 2022, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d.238), Ștefan Procoavă, reprezentat de avocatul Anatolie Janu, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii înaintate.

4. La 20 ianuarie 2022, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d.242), Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii înaintate.

5. Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Ștefan Procoavă, reprezentat de avocatul Anatolie Janu și apelul declarat de Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și s-a modificat hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, în partea încasării compensației viagere până la schimbarea situației, cu înlocuirea sintagmei „până la schimbarea situației” cu sintagma „până la 01 august 2022”. În rest dispozițiile din hotărâre s-au menținut fără modificări.

6. La 10 ianuarie 2023, prin intermediul poștei terestre (Vol.II, f.d.119), Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a depus cerere de recurs împotriva

deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

7. La 26 ianuarie 2023, Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

8. La 03 februarie 2023, prin intermediul poștei terestre (Vol.II, f.d.135), Ștefan Procoavă, reprezentat de avocatul Anatolie Janu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

9. La 03 martie 2023, Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu, a depus referință la cererile de recurs depuse de Instituția Publică Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți și Ștefan Procoavă, solicitând respingerea acestora și admiterea recursului Mariei Cotelea.

10. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, prezenta cauză a fost distribuită la 07 februarie 2023, în mod aleatoriu, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, completului de judecată constituit din judecătorii Dumitru Mardari, Mariana Pitic și Galina Stratulat, raportor (Vol.II, f.d.163).

11. În legătură cu demisia în perioada 02 martie – 10 aprilie 2023 a majorității judecătorilor Curții Supreme de Justiție, inclusiv a doi din cei trei membri ai completului enunțat, cauza a fost redistribuită completului Viorica Puica, Mariana Pitic și Aliona Donos, raportor (Vol.II, f.d.185).

12. Completul de judecată a fixat ședințe de judecată pentru 06 septembrie 2023, 18 octombrie 2023, acestea fiind amânate din cauza volumului mare de dosare, precum și necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei. Următoare ședință fiind fixată pentru 06 martie 2024.

13. La 06 februarie 2024, a fost acceptată cererea de demisie din funcție a judecătorului Aliona Donos, începând cu 20 februarie 2024. Cauza a fost redistribuită aleatoriu judecătorului raportor Stela Procopciuc (Vol.II, f.d.197).

14. Ședințele de judecată din 06 martie 2024, 03 aprilie 2024, 12 iunie 2024, 26 iunie 2024 au fost amânate din motivul volumul excesiv de mare de dosare aflate pe rolul Curții Supreme de Justiție și de complexitatea cauzei.

15. Următoarele ședințe de judecată din 11 septembrie 2024, 06 noiembrie 2024, 18 decembrie 2024, 29 ianuarie 2025, 12 martie 2025 și 16 aprilie 2025, 04 iunie 2025, 23 iulie 2025, 22 octombrie 2025, 10 decembrie 2025 au fost amânate, având în vedere necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei, determinată și de volumul excesiv de mare de dosare aflate pe rolul Curții Supreme de Justiție raportat la numărul redus de judecători, de agenda încărcată a judecătorilor, cu excepția ședințelor din 18 decembrie 2024 și 04 iunie 2025, care nu au avut loc din motivul aflării judecătorului raportor în deplasare de serviciu. Data ulterioarei ședințe de judecată pentru examinarea admisibilității recursurilor a fost stabilită pentru 18 februarie 2026.

16. La 18 decembrie 2025, la Curtea Supremă de Justiție a fost înregistrată cererea depusă de Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu, parvenită prin poșta electronică, prin care a solicitat în temeiul articolului 192, alineatele (1¹) și (1²) din Codul de procedură civilă, admiterea acesteia și dispunerea prin încheiere motivată a măsurilor necesare în vederea urgentării soluționării recursurilor în cauza nr. 2ra-213/23. Și anume, fixarea de urgență a unui termen apropiat pentru examinarea admisibilității și, ulterior, a fondului recursurilor, precum și obligarea completului investit cu judecarea cauzei să întreprindă de îndată actele procesuale necesare soluționării dosarului. Prin admiterea cererii de accelerare, Curtea Supremă de Justiție

va da eficiență garanțiilor legale și convenționale privind judecarea într-un termen rezonabil, reparând astfel situația de întârziere creată și prevenind încălcarea în continuare a drepturilor procesuale ale sale.

17. În motivarea cererii, recurenta a indicat că această cauză pendinte are ca obiect repararea prejudiciilor cauzate printr-o vătămare gravă a integrității corporale și a sănătății, urmare a unui accident de muncă. Consecințele fiind extrem de serioase pentru starea sănătății, care justifică imperativ o tratare prioritară și urgentă. Atât legiuitorul național (prin articolul 192, alineatul (2) CPC), cât și standardele europene recunosc că litigiile privind vătămări ale sănătății necesită o diligență deosebită din partea autorităților. Legea procesual-civilă obligă instanțele să acorde prioritate acestor cauze și să le judece de urgență, dat fiind caracterul lor sensibil. În egală măsură, jurisprudența CtEDO a reținut că pretențiile de despăgubiri pentru prejudicii corporale grave impun autorităților o diligență excepțională în administrarea justiției.

18. Totodată, a menționat că în pofida cerințelor legale de celeritate, cauza se află pe rolul Curții Supreme de Justiție de aproape doi ani, fără ca măcar faza preliminară a examinării admisibilității recursului să fie finalizată. Această durată este, în mod vădit, excesivă și nejustificată pentru o etapă procesuală care, prin natura sa, ar trebui să se rezume la un filtru sumar al cererilor de recurs. Tergiversarea *sine die* a pronunțării asupra admisibilității încalcă nu doar obligația generală a instanțelor de a soluționa cauzele într-un termen rezonabil, dar și obligația specifică de urgență impusă de articolul 192, alineatul (2) CPC pentru litigiile de acest tip. Complexitatea cauzei nu poate justifica această întârziere. Deși speța implică aspecte medicale și de dreptul muncii, acestea au fost deja analizate pe fond în etapele anterioare (fond și apel), recursul la CSJ limitându-se la chestiuni de legalitate. Depășirea cu mult a unui termen de doi ani reprezintă o încălcare evidentă a cerinței termenului rezonabil și contravine așteptărilor legitime ale părților la o administrare eficientă a justiției. Un factor major care a condus la prelungirea nepermisă a procedurii îl constituie amânările repetate dispuse de instanță, pe parcursul a peste cincisprezece ședințe de judecată consecutive. Motivele invocate - precum necesitatea de studiere suplimentară a dosarului sau implicarea judecătorului raportor în alte activități (delegări, ședințe administrative), au fost folosite în mod reiterat, fără ca situația să se schimbe de la un termen la altul. Procedural, amânarea pronunțării sau a dezbaterilor poate fi dispusă doar pentru motive temeinice și în vederea soluționării eficiente a cauzei. În speță, nu a intervenit niciun element nou între termene care să explice necesitatea unor noi amânări. Amânărilor *ex officio* echivalează practic cu o abdicare de la obligația instanței de a asigura soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, obligație stabilită atât de legea internă, cât și de art. 6 §1 CEDO.

19. Recurenta a declarat că prelungirea procedurii are consecințe deosebit de grave asupra situației sale, care este victima unei vătămări ce i-a afectat radical sănătatea și capacitatea de viață activă. Suferă zilnic dureri cronice și se confruntă cu o dizabilitate, având nevoie de tratamente medicale, recuperare și mijloace de subzistență adaptate noii sale condiții. Compensația viageră solicitată în prezenta cauză, reprezintă mijlocul de a face față acestor nevoi și de a-i asigura o viață demnă în condițiile date. Fiecare termen judecătoresc amânat și fiecare lună care trece fără o soluție prelungește starea de incertitudine și suferință. Starea sa de sănătate poate chiar să se deterioreze în timp, iar șansele de reintegrare socială și profesională scad pe măsură ce justiția întârzie să îi facă dreptate. Trecerea îndelungată a timpului poate compromite eficiența reparării prejudiciului. Prin urmare, prejudiciul suferit se agravează cu fiecare zi de întârziere a actului de justiție, transformând dreptul teoretic la despăgubire într-o reparație iluzorie dacă nu este acordată la timp.

20. Durata de 2 ani (deja împliniți) a procedurii în fața Curții Supreme, exclusiv pentru analiza admisibilității recursului, reprezintă o aparentă încălcare a dreptului la

judicarea cauzei într-un termen rezonabil, garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Conform practicii CtEDO, aprecierea caracterului rezonabil al duratei unui proces depinde de complexitatea cauzei, conduita părților și a autorităților, precum și miza litigiului pentru reclamant. Analizând aceste criterii în contextul de față, rezultă că: (i) cauza, deși implică aspecte tehnice (medicale), nu prezintă o complexitate excepțională care să justifice o durată atât de mare a procedurii de recurs; (ii) reclamanta și-a exercitat drepturile procesuale eu diligență, formulând recursul în termen și nefiind responsabilă de nicio amânare - așadar comportamentul părților nu a contribuit la întârziere; (iii) în schimb, conduita autorităților judiciare este factorul determinant al întârzierii, după cum reiese din amânările repetate dispuse de instanță fără temei solid; (iv) miza cauzei pentru reclamantă este extrem de importantă - fiind vorba despre obținerea unor despăgubiri necesare pentru viața și sănătatea sa - ceea ce, atât potrivit jurisprudenței naționale, cât și europene, impune o diligență sporită din partea instanțelor. CtEDO a subliniat că, în cauzele ce privesc prejudicii grave aduse integrității fizice, autoritățile au obligația de a da dovadă de o promptitudine deosebită în administrarea actului de justiție. Prin prisma tuturor acestor elemente, se conturează concluzia că termenul rezonabil de soluționare a fost depășit în mod obiectiv. Continuarea procedurii în același ritm lent ar adânci încălcarea art. 6 §1 CEDO, atrăgând potențial răspunderea statului pentru nerespectarea dreptului la un proces echitabil într-un termen rezonabil.

21. Recurenta și-a exprimat înțelegerea că sistemul judiciar trece prin dificultăți instituționale, inclusiv un proces de reformă și evaluare extraordinară a judecătorilor (vetting), care au dus la reducerea temporară a numărului de magistrați activi. De altfel, chiar Curtea Supremă de Justiție a constatat recent că, în urma demisiilor și reorganizării instanței supreme, doar 10 din cele 20 de posturi de judecător sunt ocupate efectiv, ceea ce contribuie la o sarcină excesivă de peste 7000 de dosare pendinte (dintre care circa 4157 cauze civile) pe rolul Curții. Or, este convinsă că din toate aceste dosare pendinte nu toate, poate chiar minoritatea se încadrează în prevederile articolul 192, alineatul (2) CPC care obligă instanțele anumite categorii de pricini civile să le judece cu prioritate și de urgență. Aceste realități explică contextul în care au survenit amânările succesive. Cu toate acestea, din punct de vedere juridic, statul nu se poate exonera de responsabilitatea asigurării unui proces echitabil invocând probleme interne ale sistemului judiciar. În jurisprudența CtEDO s-a statuat în mod constant că autoritățile statale nu pot justifica întârzierile prelungite ale procedurilor invocând deficiențe sistemice, precum lipsa de personal sau supraîncărcarea instanțelor. Ține de obligația statului să își organizeze sistemul judiciar, încât instanțele să facă față cerințelor art. 6 §1 CEDO, inclusiv cea a judecării cauzelor într-un termen rezonabil. În consecință, problemele administrative precum deficitul de judecători, vacanțele de posturi sau durata implementării reformelor (de tip vetting) nu pot fi opuse justițiabililor pentru a le refuza dreptul la soluționarea cauzei într-un termen optim. Nu are nici culpa, nici puterea de a remedia aceste probleme de sistem, însă resimte direct consecințele lor prin întârzierea nepermisă a obținerii hotărârii irevocabile. Or, obligația de rezultat privind respectarea termenului rezonabil al procesului incumbă statului, care trebuie să depună toate eforturile pentru a preveni tergiversările nejustificate. În speță, indiferent de cauzele administrative ale întârzierii, persistă obligația pozitivă a instanței de a identifica soluții (replanificarea dosarului cu prioritate, suplinirea completului, adoptarea unor măsuri de gestionare eficientă a cauzei etc.), astfel încât cerințele legale și convenționale de celeritate să fie respectate. Având în vedere cele expuse, în opinia sa, menținerea status quo-ului actual al procedurii reprezintă o încălcare gravă și continuă a drepturilor sale procesuale. Întârzierea excesivă - într-o cauză care, prin lege, ar trebui judecată cu prioritate, subminează încrederea în actul de justiție și provoacă

prejudicii suplimentare. Mecanismul cererii de accelerare, este conceput tocmai pentru a remedia asemenea situații de tergiversare nejustificată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Articolul 4 din Codul de procedură civilă:

„Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.”

23. Articolul 192 din Codul de procedură civilă:

„(1) Cauzele civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

(1¹) În situația în care, la judecarea unei cauze concrete, există pericolul de încălcare a termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa instanței care examinează cauza în fond o cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decît cel care examinează cauza.

(1²) Instanța decide asupra cererii de la alin.(1¹) printr-o încheiere motivată, prin care fie obligă instanța care judecă cauza în fond să întreprindă un act procesual, stabilind, după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie respinge cererea. Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

(2) Cauzele privind încasarea pensiei de întreținere, apărarea drepturilor și intereselor minorului, repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, litigiile de muncă, contestarea actelor normative, a hotărîrilor, acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale și funcționarilor publici se judecă de urgență și în mod prioritar.

MOTIVAREA INSTANȚEI

24. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, instanțele judecătorești au obligația pozitivă de a întreprinde toate măsurile necesare pentru ca procesul civil să se desfășoare într-un termen rezonabil, în sensul art.6 § 1 CEDO, fapt ce rezidă inclusiv și din prevederile articolul 4 și articolul 192 din Codul de procedură civilă precitate supra.

25. Completul de judecată atestă că judecarea prezentei cauze la Curtea Supremă de Justiție este justificată de împrejurări în mare parte neimputabile instanței cum ar fi, demisia judecătorilor Curții Supreme de Justiție și de numărul mare de funcții vacante de judecător al Curții, în care în prezent activează efectiv doar 10 din cei 20 de judecători după cum prevede Legea nr.64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

26. De asemenea, numărul mare de cauze pendinte a fost un alt factor. Pe rolul Curții Supreme de Justiție în prezent se află în total 7068 de dosare, dintre care 4152 civile.

27. Judecătorul raportor Stela Procopciuc, care exercită și atribuțiile de Președintă interimară a Curții Supreme de Justiție, are în procedură în jur de 522 de dosare. Pe lângă acestea, judecătorul raportor este membru al completelor de judecată speciale care

examinează contestațiile declarate în temeiul Legii nr.26 din 10 martie 2022, Legii nr.65 din 30 martie 2023 și Legii nr. 252 din 17 august 2023, care se referă la evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. De asemenea, judecătorul Stela Procopciuc examinează în primă instanță contestațiile depuse împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor. Ultimele categorii de cauze se examinează în termen restrâns și în ședințe de judecată cu participarea părților.

28. De altfel, nu poate fi ignorată nici perioada electorală în contextul alegerilor parlamentare din Republica Moldova (28 septembrie 2025), iar potrivit Codului electoral aceste categorii de dosare erau examinate în mod de urgență și prioritar.

29. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că fixarea termenului pentru examinarea admisibilității recursurilor presupune o planificare echilibrată în funcție de volumul total al cauzelor aflate în procedura completelor, dar și de necesitatea studierii corespunzătoare a dosarului, în vederea asigurării unei examinări eficiente.

30. Având în vedere situația descrisă mai sus, Completul de judecată nu poate stabili un termen mai restrâns după cum solicită recurenta Maria Cotelea pentru examinarea cauzei în ordine de recurs. La caz, următoarea ședință de judecată este stabilită pentru data de 18 februarie 2026, fiind cel mai proxim termen.

31. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată consideră că admiterea cererii de accelerare nu este rațională.

32. Din motivele enunțate, în conformitate cu articolul 192 și articolele 269-270 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea depusă de Maria Cotelea, reprezentată de avocatul Dumitru Codreanu cu privire la accelerarea procedurii de judecare în ordine de recurs a cauzei civile nr.2ra-213/23.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Diana Stănilă

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Munteanu